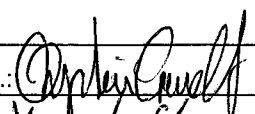

KI-notat nr.: 13/2009 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Føssa kraftverk AS/Føssa kraftverk	
Fylke/kommune:	Sør-Trøndelag/Meldal	
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:
Saksbehandler:	Vegard Hotvedt Strømsvåg	Sign.:
Dato:	13 FEB 2009	
Vår ref.:	NVE 200703001-31	
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken	

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til bygging av Føssa kraftverk i Meldal kommune, Sør-Trøndelag fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	2
Uttalelser til søknaden	4
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	12
Tilleggsuttalelser etter sluttbefaringen 30.09.2008:	15
Tilleggsutredninger	18
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	22
NVEs vurdering	27
NVEs konklusjon	30
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	31

Sammendrag

Føssa kraftverk AS søker etter vannressursloven § 8 om tillatelse til å bygge Føssa kraftverk i Føsselva og om å regulere Føssjøen med 1 m. Det er søkt om tillatelse etter energiloven for etablering av nødvendige høyspentanlegg. Tiltaksområdet ligger i Meldal kommune i Sør-Trøndelag.

Det søkes om to utbyggingsalternativ. I alternativ 1 inngår Føssjøen som reguleringsmagasin med 1 m reguleringshøyde, mens alternativ 2 er et rent elvekraftverk. Det omsøkte kraftverket vil utnytte fallet mellom kote 490 og kote 170, noe som gir en brutto fallhøyde på 320 m. Rørlengden vil bli ca. 2100 m og vil være nedgravd. Ved planlagt inntak i Føssa er middelvannføringen på 291 l/s. Planlagt installert effekt er på 1.5 MW med en slukeevne på 600 l/s som tilsvarer over 200 % av middelvannføringen. Det søkes primært om drift uten slipp av minstevannføring, sekundært med slipp av minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring i sommerhalvåret. Kraftstasjonen vil tilkobles eksisterende 22 kV linje via en 300 m lang jordkabel.

Etter de planene som foreligger vil kraftverket gi en årsproduksjon mellom 3,83 og 5,41 GWh avhengig av utbyggingsalternativ, slukeevne og minstevannføring.

Ingen av høringspartene går imot prosjektet, men det er en del merknader til enkeltdeler av de omsøkte planene. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Reindriftsforvaltningen i Sør-Trøndelag, Trollheimen reinbeitedistrikt og hytteiere (Steinar Krogstad, Nina Lian, Stein Arne Steine, Roger Faanes, Gisle Meyer, Stein Carlsen) har gjennom høringsuttalelsene vært kritiske til regulering av Føssjøen. Punkter som kom frem er at en regulering vil ha negative effekter for landskap, friluftsliv og reindrift. Føssjøen benyttes som flyttlei for rein til og fra vinterbeiteområde. Trollheimen reinbeitedistrikt frykter at en regulering av Føssjøen vil medføre dårligere isforhold og vanskeliggjøre flytting av rein.

Fylkesmannen legger vekt på at det må slippes tilstrekkelig restvannføring på berørt elvestrekning. Videre mener fylkesmannen at det må monteres omløpsventil for å sikre at anadrom strekning nedstrøms kraftverket ikke blir berørt ved driftsstans.

NVE legger vekt på at tiltaket vil gi noe økt kraftproduksjon og bidra til lokal næringsutvikling og verdiskapning. NVE vurderer samlet sett at en utbygging av Føssa kraftverk har få miljømessige konsekvenser dersom det pålegges vilkår om noe minstevannføring og krav om omløpsventil. Regulering av Føssjøen vil derimot etter vårt syn ha negative konsekvenser for flere allmenne interesser, herunder ikke minst at vannføring på anadrom strekning nedstrøms kraftverket vil bli sterkt redusert under fylling av Føssjøen. Dette vil etter vårt syn være i konflikt med beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag. Samtidig vil nytteverdien av reguleringen utgjøre en svært begrenset ekstra årlig produksjon på ca. 0,8 GWh. Krav om høyere sommervannstand av hensyn til ulike interesser vil redusere produksjonsgevinsten av reguleringen ytterligere. Ved valg av alternativ 2, minstevannføring hele året og montering av omløpsventil, mener NVE at virkningene for biologisk mangfold, reindrift, landskap, friluftsinnteresser og øvrige allmenne interesser vil være akseptable.

NVE mener fordelene ved bygging av kraftverket etter alternativ 2 er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir i medhold av vannressursloven § 8 Føssa kraftverk AS tillatelse til å bygge Føssa kraftverk. Det gis ikke tillatelse til regulering av Føssjøen. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Føssa kraftverk AS, datert 29.02.2008:

"Ola Grut ønsker å utnytte vannfallet i elva Føssa i Meldal kommune i Sør-Trøndelag fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- å bygge Føssa Kraftverk.
- å regulere Føssjøen mellom LRV på kote 552,5 og HRV på kote 553,5
- å drifte kraftverket uten slipp av minstevannføring, subsidiært uten slipp av minstevannføring i vinterhalvåret og slipp av minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring i sommerhalvåret.

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- bygging og drift av Føssa kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

Nødvendig opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning. Vi ber om en snarlig behandling av søknaden.”

Fra utredningen av prosjektet refererer vi følgende:

”Hoveddata for prosjektet.

	Benevning	Alternativ 1	Alternativ 2
Nedbørfelt	[km ²]	11,2	11,2
Spesifikk avrenning	[l/s*km ²]	26	26
Middelvannføring	[l/s]	291	291
Midlere årsavløp	[mill.m ³ /år]	9,2	9,2
Alminnelig lavvannføring (ALV)	[l/s]	17	17
ALV i % av middelvannføring	[%]	5,9	5,9
5-persentil sommer (1/5-30/9)	[l/s]	16	16
5-persentil vinter (1/10-30/4)	[l/s]	24	24
Kotehøyde Føssjøen (regulerings magasin)	[m]	553	-
Kotehøyde på inntaksdam	[m]	490	490
Kotehøyde på kraftstasjonsbygning	[m]	170	170
Fallhøyde brutto	[m]	320	320
Fallhøyde netto	[m]	310	310
Rørlengde	[m]	2100	2100
Slukeevne turbin, maks.	[m ³ /s]	0,6	0,6
% av middelvannføring	[%]	200	200
Slukeevne turbin, min.	[m ³ /s]	0,02	0,02
Tilløpsrør, diameter	[mm]	600	600
Installert effekt, maks	[kW]	1510	1510
Bruktid	[t/år]	3500	3050
Magasinvolum	[mill.m ³]	0,38	0,38
HRV		553,5	-
LRV		552,5	-
Produksjon, vinter (1/10 – 30/4)	[GWh]	2,2	1,9
Produksjon, sommer (1/5 – 30/9)	[GWh]	2,8	2,4
Produksjon, årlig middel	[GWh/år]	Regulering 5,3	Uregulert 4,6
Tilskudd fra regulering Føssjøen	[GWh/år]	16 %	
Produksjon, årlig middel TEORETISK	[GWh/år]	Fullregulert 6,2	

Utbyggingskostnad	[mill.kr]	11,9	11,5
Utbyggingspris	[kr/kWh]	2,25	2,5

Elektriske anlegg

Generator	Ytelse MVA	Spenning kV
	1,15 - Synkron	0,690
Transformator	Ytelse MVA	Omsetning kV/kV
	1,25	22/0,69
Kraftlinjer	lengde	Nominell spenning kV
	300 m	24 kV

... ”

Uttalelser til søknaden

NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Meldal kommune gjorde følgende vedtak den 26.08.2008:

”...

Meldal kommune ser positivt på foreslåtte kraftutbygging, men påpeker at utbyggingen ligger i et viktig landskaps- og friluftsområde som krever at man både under utbygging og ferdigstilling av anlegget i størst mulig grad tar hensyn til de landskapsmessige og biologiske verdier som ligger i området ved Føssjøen.

Det bør derfor settes en nedre grense for vannstanden i sommerhalvåret som ikke ligger lavere enn dagens naturlige laveste vannstand.

De deler av Føssjøen hvor det kan være fare for dårlige isforhold forutsettes tydelig merket.”

Vi referer videre fra saksbehandlingen:

”Saksbehandler forstår det slik at HRV ikke vil ligge over dagens naturlige høyeste vannstand. LRV vil imidlertid ligge noe lavere enn dagens laveste vannstand og kan derfor medføre negative visuelle konsekvenser p.g.a. større tørrlagte partier.

Laveste vannstand vil vanligvis være om vinteren og tidlig vår når virkningene dempes av snø og is. I sommerhalvåret bør det imidlertid settes en grense for laveste vannstand som ikke ligger under dagens naturlige minsthøyde.

Det må videre forutsettes at veg fram til demningen og øvrige veger for anlegget blir lagt mest mulig skånsomt i terrenget.

Vegen ned mot demningen bør ikke senere åpnes for ferdsel og parkering for hytteiere ved Føssjøen, men kun tillates brukt ved helt nødvendig varetransport.

Nedtapping på vinterstid vil nok som fylkeskommunen påpeker kunne føre til usikker is særlig ved utløpet. Det forutsettes derfor at slike områder merkes tydelig ved skilting eller på annen måte.

Saksbehandler tror ikke øvrig del av Føssjøen vil få merkbart dårligere is, men nedtapping vil medføre sprekkdannelser.

Det framgår av konsesjonssøknaden at utbyggingen vil medføre noe overskuddsmasse som må kjøres bort eller kjøres til deponiplass. Meldal kommune har behov for fyllmasse for bl.a. tilrettelegging for boligfelt like sør for Meldal helsetun. Utbygger og kommunen bør derfor ta opp dette forholdet nærmere før evt. igangsetting av kraftutbyggingen."

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag skriver i brev av 18.09.2008:

" ...

Orklavassdraget inkludert Føssa har ingen formell vernestatus, men vassdraget har status som nasjonalt laksevassdrag, noe som innebærer at inngrep som virker negativt inn på produksjonen av anadrome laksefisk skal unngås. I henhold til søknaden vil avløpet fra Føssa kraftverk gå ut i hølen hvor oppgangsfisken stopper, og vil derfor ikke berøre deler av den lakseførende strekningen med permanent redusert vannføring. Stopp i kraftverket vil imidlertid medføre en umiddelbar reduksjon i vannføring på den 1 km lange strekningen ned til Orkla dersom det ikke arrangeres muligheter for forbislipping av vann, noe som vil virke negativt inn på fiskeproduksjonen.

Alternativ 1. omfatter regulering av Føssjøen på 1,0 meter, 0,5 meter opp og 0,5 meter ned i forhold til normalvannstanden. Vatnet har en forholdsvis stor bestand av småvokst innlandsørret, og fiskeinteressene er i så måte begrenset. En regulering på 1,0 meter antas ikke å få følger for fiskeproduksjonen i vatnet eller dyrelivet for øvrig, men vil i perioder med vannstand nær LRV kunne gi et negativt synsinntrykk av reguleringsområdet, noe som særlig vil berøre nærliggende hytteeiere. En regulering bør derfor omfatte et manøvreringsreglement som pålegger regulanten å holde et tilfredsstillende vannivå i sommerhalvåret.

Alternativ 1. vil føre til at den ca. 1,5 km lange elvestrekningen fra Føssjøen og ned til inntaket i Føssa vil få redusert og varierende vannføring. Denne strekningen har en bestand av småfallen innlandsørret, men fiskeinteressene er svært begrenset, og det foregår ingen organisert utnyttelse. Av hensyn til ferskvannsmiljøet er det likevel ønskelig at det slippes en tilfredsstillende minstevannføring fra Føssjøen. Dette er særlig viktig for strekningen nedstrøms kraftverket, da en stopp i vannføringen fra Føssjøen under oppfylling vil virke negativt inn på produksjonen av anadrome laksefisk.

Valg av alternativ 2. omfatter ingen regulering av Føssjøen, og vassdraget vil derved ikke bli påvirket ovenfor inntaksdammen i Føssa. Føssa kraftverk vil da bli et rent elvekraftverk uten regulering. Alternativ 2. vil derfor være å foretrekke framfor alternativ 1. med tanke på vassdragsmiljøet.

Den vedlagte miljørapporten til søknaden konkluderer med at tiltaket samlet antas å få små negative virkningen for det biologiske mangfoldet. Det ble ikke registrert sårbare naturverdier som er avhengig av dagens vannføring. Elva er sannsynligvis hekkeplass for fossefall, men ut over dette er det ikke gjort observasjoner som tilsier at området langs Føssa er spesielt viktig for sjeldne og utpreget vanntilknyttede fuglearter. Hønehauk ble observert ved Bjørkteigen, men ut over dette ble det ikke påvist nasjonale rødlistearter eller sjeldne og truede vegetasjonstyper i undersøkelsesområdet langs elva. Det påpekes at slipp av minstevannføring samlet sett ikke vurderes å gi noen vesentlig betydning for det biologiske mangfoldet, men at vannslipp likevel må betraktes som et svakt positivt tiltak.

En undersøkelse av fiskebestanden på den ca. 1 km lange strekningen nedstrøms kraftverks-lokaliteten viser at det er middels tettheter av laks- og ørretunger på strekningen.

Etter Fylkesmannens oppfatning foreligger det ikke tema som er så dårlig utredet at det nødvendiggjør ytterligere biologisk dokumentasjon. Registrering av hønehauk (rødlisteart) bør likevel følges opp med tanke på å unngå omfattende anleggsarbeid i hekketiden.

Det presiseres at Fylkesmannen ikke tar stilling til interesser som faller inn under fylkeskommunens ansvar for kulturvern.

Fylkesmannen kan i henhold til søknaden og den foreliggende miljørapporten summere følgende:

- *Det er ikke etablert særlige verneområder innen det berørte området.*
- *Ingen nasjonale rødlistearter eller sjeldne/verdifulle naturtyper knyttet til vannstrengen er påvist. En enkel registrering av hønehauk bør følges opp.*
- *Det er ikke anmerket vassdragsselementer av antatt verdi mellom inntaket og kraftverket.*
- *Inngrepsfrie områder (INON) blir ikke redusert, da det aktuelle utbyggingsområdet er berørt av tidligere vei- og hyttebygging.*
- *Rørledningen skal fortrinnsvis graves ned, og utbyggingen vil ikke innebære vesentlige terrengendringer (ny veibygging 100 meter fram til inntaksdammen). Videre strømtilknytning skal skje i kabel.*
- *Terrenget rundt Føssjøen vil til tider bli synlig påvirket av reguleringen, og derved representere en negativ faktor for friluftinteressene og nærliggende hyttebebyggelse. Reguleringen kan i verste fall føre til perioder med noe mer usikker is.*
- *Maksimal driftsvannføring vil utgjøre ca. 200 % av middelvannføringen ved inntaket.*
- *Det argumenteres for at det ikke skal slippes minstevannføring mellom inntaket og kraftverket. Alminnelig lavvannføring er beregnet til 17 l/s.*
- *Alternativ 1. gir en produksjon på 5,3 GWh i årsmiddel, mens alternativ 2. gir 4,6 GWh, et tap på 13 %. Produksjonskostnadene for alternativ 1. og alternativ 2. er hhv. kr. 2,25 og 2,50. per kWh.*
- *Orklavassdraget har status som nasjonalt laksevassdrag.*
- *Det er påvist middels tetthet av laks- og ørretunger på strekningen fra Orkla og opp til kraftverkslokaliteten. Fiskeproduksjonen vil bli negativt påvirket dersom det ikke foreligger mulighet for forbislipping av vann ved driftsstans.*
- *Føssjøen har en småvokst ørretbestand som utnyttes i liten grad. Fiskeproduksjonen og utnyttelsen av bestanden vil neppe bli vesentlig påvirket av reguleringen på sikt.*
- *Det finnes en mindre bestand av innlandsørret på strekningen fra Føssjøen og ned til inntaket, og mellom inntaket og kraftverket. Bestanden representerer ingen fiskeinteresser, og det foregår ikke noe organisert fiske.*
- *Det er ikke påvist viltinteresser i området som vil bli merkbart berørt.*
- *En utbygging vil ikke berøre dyrket mark eller forstyrre andre aktiviteter knyttet til jord- og skogbruk.*
- *Tiltaket får liten eller ingen innvirkning på samiske interesser.*

Konklusjon

Fylkesmannen kan ikke se at det foreligger betydelige miljøinteresser eller vesentlige allmenne interesser som skulle tilsa at utbyggingen av Føssa kraftverk ikke kan gjennomføres, uansett valg av alternativ. Alternativ 2. framstår imidlertid som en vesentlig bedre miljøløsning enn alternativ 1, som innebærer regulering av Føssjøen og redusert vannføring over en lengre strekning av Føssa. Fylkesmannen kan heller ikke se at produksjonstapet eller utbyggingskostnadene framstår som avgjørende faktorer ved valg av alternativ 2.

Uansett valg av alternativ, forutsetter Fylkesmannen at det slippes en tilstrekkelig restvannføring på de berørte elvestrekningene. For å unngå produksjonstap på den lakseførende strekningen, må det arrangeres muligheter for forbislipping av vann ved driftsstans.

Fylkesmannen vil anbefale at en konsesjonstillatelse gis i henhold til følgende krav:

- *Kraftverket bygges som et rent elvekraftverk i henhold til alternativ 2.*
- *Det skal slippes en minstevannføring fra inntaksdammen på minst 17 l/s.*
- *Det må arrangeres muligheter for forbislipping av vann ved driftsstans.*
- *Daminntaket bygges som en naturdam eller tømmerkistedam.*
- *Rørledningen graves ned med minst mulig miljøpåvirkning.*
- *Ved påvisning av hekkende rødlistearter, legges anleggsarbeidet utenom hekketiden.*

Dersom alternativ 1. blir valgt, må det slippes minstevannføring fra Føssjøen når kraftverket ikke er i drift. Av hensyn til friluftsjøinteressene knyttet til reguleringen av Føssjøen, må en konsesjonstillatelse omfatte et manøvreringsreglement som pålegger regulanten å holde et tilfredsstillende vannivå i sommerhalvåret.

Fylkesmannen kan ikke se at utbyggingen vil medføre utslipp som kan føre til nevneverdige endringer av vannkvaliteten i vassdraget. Tiltaket behøver derfor ingen formell tillatelse i henhold til forurensningsloven, jfr. lovens § 8. ”

Sør-Trøndelag fylkeskommune skriver i brev av 07.07.2008:

”...

Kulturminner

Det har blitt sendt en egen uttalelse på aut. fredede kulturminner på bakgrunn av befaringsrapport 04.07.2008. Det ble ved befaringen ikke observert automatisk fredete kulturminner som tiltaket vil komme i konflikt med.

Det er registrert en tjæremile sør-vest for Føssjøen på kote 545.

Vi har ingen spesielle merknader til den aktuelle saken hva kulturminner angår, men tillater oss likevel å minne om den generelle aktsomhets- og meldeplikten etter Kulturminnelovens § 8. Dersom det omsøkte prosjektet blir realisert og det under arbeidet i marka skulle komme fram noe spesielt som kan være spor etter eldre utnyttelse av utmarka, ber vi om at arbeidet blir stanset og at Sør-Trøndelag fylkeskommune blir varslet. Denne anmodningen må formidles til de som skal foreta de konkrete arbeidene i marka.

Friluftsliv og landskap

Området rundt Føssjøen er registrert i FRIDA som et viktig landskaps- og friluftsområde som går på tvers av kommunegrensen over til Rennebu, Midtre Gauldal og Melhus. Området er registrert som både vinter og sommer aktivitetsområde. Områder er markert som Ilfjellet i FRIDA med svært varierte landskapstyper, flere kulturminner, sauebeite, reindrift samt jakt og fiske. En regulering av Føssjøen vil derfor få en svært negativ effekt på friluftslivet gjennom forringet opplevelsesverdi. Området rundt Føssjøen har noe hyttebebyggelse som også vil bli berørt av en evt. regulering av Føssjøen.

I forhold til friluftaktiviteter og spesielt skiutfart vil en eventuell nedtapping på vinterstid kunne føre til usikker is på Føssjøen. Hovedutfartsåra går over Føssjøen hvor den kommer inn via et forholdsvis slakt parti ned mot sjøen i nordvest, hvor den gamle demningen ligger og følger vatnet videre i sørlig retning. Innfarten er kanskje på det mest usikre partiet like ved utløpet av sjøen. Det er bratt og vanskeligere terreng både i nord/nordøst og på hele østsida av sjøen. Sør for utløpet ligger det en god del hytter.

Når det gjelder tørrlegging og bredere strandlinje går det fram av kartet - vedlegg 4 i konsesjonssøknaden, at det er på de grunne partiene helt i sør en vil komme til å oppleve størst endring. En eventuell utbygging bør så langt som mulig søke å finne avbøtende tiltak for å gjøre innvirkningen på landskap og friluftsliv så små som mulig.

Landskapet fra planlagt kraftstasjon og opp til Bakgreibakken er i skog og vil ikke få så stor innvirkning på landskapsopplevelsen.

Konklusjon

Sør-Trøndelag Fylkeskommune har vurdert det ovenfornevnte planlagte tiltaket til å være noe konfliktsfylt med tanke på friluftsliv, hyttebebyggelse og landskapshensyn, og spesielt med tanke på en evt. regulering av Føssjøen. En evt. utbygging bør derfor søke å minske de visuelle konsekvensene så langt som mulig."

Sametinget skriver i brev av 07.05.2008:

" ...

Etter vår vurdering av beliggenhet og ellers kjente forhold kan vi ikke se at det er fare for at tiltaket kommer i konflikt med automatisk fredete samiske kulturminner. Sametinget har derfor ingen spesielle merknader til planforslaget.

Skulle det likevel under arbeid i marken komme fram gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget omgående, jf. lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml.) § 8 annet ledd. Vi forutsetter at dette pålegg formidles videre til dem som skal utføre arbeidet i marken.

Vi minner om at alle samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk freda i følge § 4 annet ledd.. Samiske kulturminner kan for eksempel være hustufter, gammetufter, teltplasser (synlig som et steinsatt ildsted), ulike typer anlegg brukt ved jakt, fangst, fiske, reindrift eller husdyrhold, graver, offerplasser eller steder det knytter seg sagn til. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme fredet kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. kml. §§ 3 og 6.

Vi gjør forøvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Sør-Trøndelag fylkeskommune."

Statens vegvesen skriver i brev av 18.04.2008:

" ...

Vegvesenet har ingen merknad til regulering eller bygging av Føssa kraftverk."

Reindriftsforvaltningen i Sør-Trøndelag/Hedmark skriver i brev av 01.07.2008:

" ...

Trollheimen reinbeitedistrikt har flyttlei over isen på Føssjøen når reinen flyttes mellom to av deres beiteområder. Selv om det er snakk om en moderat regulering, antar vi at reguleringen kan medføre problemer med usikker is.

Reindriftsforvaltningen mener derfor at det må gjøres en nærmere utredning av konsekvensene for bruk av flyttleia over isen før det gis tillatelse til den omsøkte reguleringa."

Trollheimen reinbeitedistrikt skriver i brev av 20.05.2008:

" ...

Trollheimen Reinbeitedistrikt har sett på søknaden om konsesjon for bygging av Føssa kraftverk. Reinbeitedistrikt benytter områdene i nedslagsfeltet til Føssa Kraftverk AS til vinterbeite for rein. Grensa mellom primærområde og sekundærområde går midt over vannet, med primærområde på østsida. Vinterbeiteområdene i Igelfjell-/Grefstadfjell-området benyttes i tidsrommet januar-april.

[...]

Trollheimen reinbeitedistrikts kommentarer til alternativ 1:

Distriktet er meget skeptisk til en regulering av Føssjøen. Ved nedtapping av sjøen i perioden det foregår beiting av rein i området, vil det skape problemer for ferdselen i området. Det være seg ved både naturlig trekk og fysisk flytting av reinflokker. Ved driving av rein mellom Grefstadfjellet og Igelfjellet, er den enkleste og naturligste drivingsleia rett over sjøen. En regulert sjø vil gi usikker is, farlige iskanter og sprekker. Noe som vil gjøre ferdsel både vanskeligere og mer usikker, men også kanskje umulig.

Trollheimen reinbeitedistrikts kommentar til alternativ 2:

Sett fra reindriftas ståsted er alternativ 2 det beste. Den vil i liten grad påføre reindrifta ulemper. Inntaksdammen blir liggende usjenert til for reindrift, og rørene som blir gravd ned vil ikke hindre ferdsel på noe vis."

Steinar Krogstad skriver i brev av 20.05.2008:

" ...

Vi har en del spørsmål som vi ønsker besvart vedrørende Føssa kraftverk og regulering av Føssjøen.

- 1. Vi vil be om en befaring og et informasjonsmøte sammen med hytteeierne i området.*
- 2. Veien/stien som i dag benyttes i sommerhalvåret vil det ikke være mulig å benytte da denne blir oppdemt. Er det planlagt er ny trase?*
- 3. Blir det mulig å gå over demningen etter utbygginga?*
- 4. Må det bygges ny bru over Føssa for ferdsel i sommer og vinterhalvår?*

5. *Hvordan blir vannkvaliteten i Føssjøen / føssa etter utbygginga? (vi med flere bruker denne som drikkevannskilde.)*
6. *Blir det bygget vei ned til demningen og hvor blir denne plassert?*
7. *Blir det bygget vei mellom demningen og inntaksrør og hvor blir denne plassert?*
8. *Blir det fisk i Føssa etter utbygginga? (mange barn benytter denne til fiske)*
9. *Vi vil få påvist høyeste og laveste kote under befaring.*
10. *Blir det mulig og ferdes på Føssjøen i vinterhalvåret på lik linje med i dag etter utbygging/oppdemning.*

Disse og flere spørsmål håper vi kan bli besvart på et møte/befaring."

Stein Arne Steine og Roger Faanes skriver i brev av 20.05.2008:

" ...

Undertegnede er eiere av fritidseiendommer ved Føssjøen. Vi har først nylig blitt kjent med at det nå søkes om konsesjon for regulering og etablering av kraftverk på stedet.

Vi benytter eiendommene våre året rundt og ser med bekymring på planene for regulering av Føssjøen, og kunne helst sett at regulering av sjøen ikke ble realisert.

Det har de siste årene blitt bygd relativt mange hytter rundt og i nærheten av Føssjøen, slik at fritids- og friluftinteressene er blitt en sentral utnyttingsform av dette området. Områdene rundt Føssjøen brukes til tur- og utfartsområde, til bærplukking, jakt, skigåing m.v. Føssjøen benyttes til båtliv, bading og fiske om sommeren.

Det er flere forhold ved søknaden som vi ønsker å kommentere:

-Vi er sterkt bekymret for planene om å lage en veg helt ned til Føssjøen.

Det går i dag en gangsti de siste hundre meterne til sjøen, og det vil være meget uheldig om det nå etableres en veg helt fram. Dette vil være et betydelig inngrep i naturen på stedet. Dette gjelder selv om man eventuelt stenger veien for trafikk etter anleggsperioden.

Meldal kommune har tidligere vært restriktiv på utnyttelsen av området, både med avgrensing av vegutbyggingen og motorisert transport på barmark. Ved hyttebygging har det ikke vært aktuelt å transportere materialer på annen måte enn med snøscooter og helikopter. Vi har vært tilfreds med at det til nå har vært vern mot inngrep og forstyrrelser i området.

-Vi ønsker fremdeles å kunne benytte gangsti over demningen

Selve demningen med et damhus vil også innebære et betydelig skår i den idyll som i dag preger stedet ved utløpet av Føssa. Brua som i dag er bygd på den gamle demningen, er tilkomst for flere av hyttene og brukes av mange ved utfart videre innover i terrenget. Det er derfor viktig at vi også for fremtiden kan benytte denne gangveien.

-Minst mulig skjemmende damhus

Vi ber også om at installasjoner i og ved damhuset blir minst mulig skjemmende, (som størrelse, høyde og farge) og evt. bråk fra maskiner inne i huset og bråk fra utvendig vindmølle blir best mulig skjermet.

-Ferdseis over isen på vinterstid mer usikker

Regulering av sjøen er også et inngrep som medfører uheldig innvirkning i naturen i strandsonen, selv om det her bare er tale om en regulering på ½ meter over og under normal vannstand. Særlig vil perioder med maksimal nedtapping gi stygge sår.

Dersom det også gis tillatelse til reguleringer om vinteren, vil dette formentlig også få negative konsekvenser for transport og ferdsel over isen. Det må etter vår mening etableres en mindre bro eller en form for passering over Føssa til bruk på vinter og vår dersom ferdsel over isen slik den er i dag blir vanskeliggjort pga. nedtapping.

- Etablert veg til parkeringsplass må ikke forringes.

Dagens veg frem til parkeringsplassen må ikke bli ødelagt av tyngre kjøretøy i en evt. anleggsperiode og ønskes holdt i samme stand som i dag. Vi ber om å bli kontaktet i forbindelse med en eventuell befarings- eller tilknytning til behandling av søknaden."

Gisle Meyer skriver i brev av 14.05.2008:

" ...

Jeg er hytteeier med hytte beliggende på østsida av Føssjøen.

Jeg er blitt informert av hyttenaboer om det forestående prosjektet, og har forståelse for grunneiernes ønske om å utnytte kraftressursene som Føssjøen representerer. Mine ankepunkter er dels knyttet til saksbehandlingen, men mest til skadebegrensende forhold for oss som hytteeiere.

- 1. Hva saksbehandlingen angår, mener jeg vi som hytteeiere burde blitt tilskrevet, da de foreliggende planene vil påvirke nærområdet og potensielt også atkomsten til hyttene på østsida av vatnet. Det oppleves tilfeldig når jeg blir kontaktet av en hyttenabo som selv, ved en tilfeldighet har blitt kjent med planene. Jfr. tidligere sak vedr planer for ny vei fra Fikke til det berørte området, da samtlige hytteeiere og grunneiere ble kontaktet og orientert pr. brev.*
- 2. Området rundt Føssjøen er attraktivt, og beliggenheten av hyttene indikerer også at disse er knyttet til bruk av og opplevelser ved vatnet. På sommerstid med fiske, bading og båtliv, på vinterstid med isfiske, ski og scootertransport. Så vidt jeg kan forstå foreslås det en utvidelse av høyeste og laveste vannstand med en meter, dvs. samlet maksimal høydeforskjell vil være anslagsvis 1,7 – 1,8 meter.*
 - En slik variasjon i vannstanden vil kunne vanskeliggjøre atkomsten til hyttene på østsida, som pr. i dag benytter osen mellom Daltjønna og Føssjøen som krysningspunkt. Vi bør kunne stille krav om en enkel bruløsning her, dimensjonert for så vel gående som scooterkjøring. Det siste vil kunne være nærliggende av hensyn til en potensielt mer usikker is i deler av vintersesongen, som følge av skiftende vannstand, jfr. rapportens pkt. 3.13*
 - Effektene for fiske, sår i terrenget etc. er disse godt nok beskrevet?*
 - Vi har kjøpt andeler i veien frem til p-plass ved Føssjøen. Vi ser det som en fordel at det bygges veg ned mot vatnet, med tanke på varetransport, men at p-plass beholdes på opprinnelig sted. Hva selve vegen angår, vil massetransport og bruk av tyngre kjøretøy bety betydelig belastninger. Det vil være rimelig at kraftselskapet overtar vedlikehold, kostnads- og driftsansvaret for vegen.*
 - Hvilken sikkerhet vil vi som har hytteeiendommer rundt Føssjøen ha for at de omsøkte maksimalgrensene for høyeste og laveste vannstand ikke overskrides?*

- *Jeg ser det er beskrevet bruk av solenergi. Vil det bety at det ikke vil fremføres konvensjonell strøm til demningen? Om så var, kunne dette være av interesse for hytteeiere i nærheten med tanke på fremføring av strøm, evt. å se på muligheter for videreføring til en vettug pris, dersom det nå eller på et senere tidspunkt- skulle være aktuelt.*
- *En endring av vannstanden i Føssjøen kan bety endringer av tilgjengelig areal for naust. Det vil være ønskelig om det i sammenheng med den politiske behandlingen av denne søknaden også ble bedre beskrevet hvilke områder som tenkes aktuelle for nye naust."*

Stein Carlsen skriver i brev av 19.05.2008:

" ...

Undertegnede har hytte på gnr. 108 bnr. 60 i Meldal, og i den forbindelse et naust stående i vannkanten ved Føss-sjøen. (Står på grunneier Jon Erik Grut, gnr. 108 bnr. 1)

Ser av søknaden at vannstanden tenkes regulert med inntil 1 meter (1/2 meter opp og 1/2 meter ned i forhold til normalen).

Dette medfører at mitt båthus-naust vil bli berørt i vesentlig grad. Er fundamentert med stolper i dag. På vinter vil f.eks. isen flytte fundament etter hvert som sjøen tappes, og vann vil ved regulering trenge inn i konstruksjonen.

Konsekvens dersom opp-demming av sjøen innvilges:

Båhuset-naustet må rives og flyttes høyere opp i terrenget. Dette blir en vesentlig kostnad, noe undertegnede bestemt mener utbyggerne må koste. Samtidig må dette med flytting avklares med grunneier.

Undertegnede forventer at dette blir avklart før ev. tillatelse til opp-demming gis."

Stein Carlsen skriver i brev av 09.09.2008:

" ...

Det vises til høringsuttalelse med utløp for en tid tilbake.

Undertegnede, eier av naust ved Føss-sjøen, sendte inn en betenkning angående vannstand og fare for nevnte bygg etter oppdemning. Ser at Meldal Kommune har uttalt seg positivt til utbygging og regulering av sjøen. Mitt spørsmål er da: Hva er minstemålet på sjøen, og hvor er dette merket fysisk? I og med at det her er åpnet for regulering opp og ned, er dette et svært viktig punkt for oss som har området til rekreasjon sommer som vinter slik at det kan utøves kontroll med at avtalt vannstand overholdes. Tendensen ved andre reguleringer er at dette blir "glemt" av utbyggerne. Deres snarlige tilbakemelding imøtesees."

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i brev av 29.09.08 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

" ...

Sametinget:

Tas til etterretning.

Reindriftsforvaltningen:

Etter tiltakhavers mening vil svekkelse av isforholdene kun kunne oppstå i et lite område ved demningen. En regulering av Føssjøen i et moderat omfang som omsøkt vil ikke være til hinder for reindriften.

Trollheimen Reinbeitedistrikt:

Ser alt. 2 som det beste alternativ. Innvendinger til alt. 1 er i hovedsak basert på usikker is. Det vises her til kommentar til Reindriftsforvaltningen.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag:

I sin konklusjon sier fylkesmannen at det ikke kan ses at det finnes vesentlige allmenne interesser som skulle tilsa at utbyggingen ikke kan gjennomføres, men anbefaler likevel at alt. 2 blir gjennomført i stedet for alt. 1.

Til dette mener tiltakshaver at de ulemper Fylkesmannen påpeker for alt. 1 er mindre vesentlige og bør ikke tillegges avgjørende vekt ved valg av alternativ.

Tiltakshaver er enig i at en minstevannføring på 17 l/s ved driftsstans er akseptabel. Det forutsettes dog at dette er fysisk mulig pga. vannstanden i Føssjøen ved den aktuelle driftsstansen.

I likhet med Meldal kommune ønsker Fylkesmannen at nivået på Føssjøen i sommerhalvåret bør ligge over LRV uten at ønsket nivå er nevnt. Tiltakshaver er enig i at en slik ordning kan etableres gjennom manøvreringsreglementet.

Vedr. valg av daminntak kan vi ikke skjønne kravet om naturdam eller tømmerkistedam. Fylkesmannen har i sin uttalelse ikke argumentert for hvorfor dette kravet stilles, og vi kan ikke akseptere at dette skal tillegges vekt ved valg av damtype.

Sør-Trøndelag Fylke:

Usikker is vil som tidligere kommentert kun være tilfelle ved inntaket. Området vil bli behøring merket med skilt iht. NVEs retningslinjer.

Vi er ellers uenig i STFKs uttalelse om at utbyggingen ... "vil få en svært negativ effekt på friluftslivet" ... Tiltakshaver er av den oppfatning at tiltaket vil ha moderate innvirkninger på friluftslivet, samt at tiltaket kan bidra til en bedring av hytteeierenes atkomst- og parkeringsmuligheter dersom dette er ønskelig.

Meldal kommune:

Differensiert LRV sommer og vinter kan tiltakshaver være med på. Nivåforskjellen må diskuteres.

Gisle Meyer:

Saksbehandlingen har så vidt vi kan se vært riktig, men NVE er vel de beste til å besvare dette.

Meyer er videre skeptisk til en nivåforskjell på Føssjøen på 1,7 – 1,8 meter. Til dette kommenteres at den omsøkte forskjellen er på 1,0 meter, og atkomsten til østsiden blir ikke forringet.

Vedr. vei ned til Føssjøen; her er det tydeligvis motsetninger blant hytteeiere om dette er ønsket eller ikke. Tiltakshaver foreslår at det før iverksettelse av tiltak fremkommer en omforent løsning på om ev. vei ned til demningen skal tilbakeføres til opprinnelig sti eller beholdes som vei. Dette gjelder da også kommentar om drifts- og vedlikeholdskostnader.

Manøvreringsreglementet vil beskrive tiltakshavers regulering av Føssjøen. En underoverskridelse av laveste/høyeste vannstand blir sikret fysisk ved lukeplassering og overløpsterskel. Det vil også være naturlig med nedtapping til LRV før snøsmeltingen starter hver vår.

Regulering av område for naust mener vi faller utenfor tiltakshavers ansvarsområde og må overlates til grunneier(e) og kommunen.

Tiltakshaver har foreløpig ingen planer om fremføring av konvensjonell strøm til området.

Stein Carlsen:

Dersom regulering av Føssjøen medfører problem for naust må det finnes en løsning som tiltakshaver tar ansvar for, og at dette avklares før regulering starter.

Tiltakshaver kan ikke si seg enig i påstand om at trenden er at regulanten "glemmer" manøvreringsreglementet. HRV/LRV vil bli tydelig merket og informasjon satt opp på lett tilgjengelig sted iht. NVEs regelverk.

Stein Arne Steine:

Vedr. vei ned til demning, se kommentar på innspill fra Gisle Meyer. Tiltakshaver kan akseptere at ev. anleggsvei tilbakeføres til gangsti.

Vi kan ikke se at tiltaket vil hindre ferdselen over demningen

Har ingen spesielle kommentarer til punktet om skjemmende damhus. Regner med at vi skal komme frem til en god løsning her.

Usikker is – problematikken er kommentert ovenfor.

Dagens vei til P-plass vil ikke bli forringet. Ev. skader påført av anleggsarbeidet vil bli reparert.

Steinar Krogstad:

- 1. Befaring er berammet til tirsdag 30. september 2008*
- 2. Besvares under befaring*
- 3. Ja, enten over demningen eller en nyetablert vei nedstrøms. Detaljprosjekteringen vil gi svar på dette.*
- 4. Se pkt. 3 ovenfor*
- 5. Utbyggingen vil ikke medføre endringer av vannkvaliteten under drift. Midlertidig forringelse ved utløpet vil nok forekomme i anleggsperioden.*
- 6. Se kommentarer vedr. vei under Gisle Meyer og Stein Arne Steine ovenfor*
- 7. Det blir ikke vei her*
- 8. Det blir ikke endringer vedr. fisk på strekningen demning – inntak. Føssa blir tørrlagt fra inntak til kraftstasjon*
- 9. Ref. befaring*
- 10. Ja, dog med unntak av usikker is ved demningen.*

Tilleggsuttalelser etter sluttbefaringen 30.09.2008:

Steinar Krogstad og Nina Lian uttaler i brev av 19.10.2008:

”...

Vår skepsis til oppdemning av Føssjøen er ytterligere forsterket etter befaringen 30.09 2008.

- 1. Etter utbyggers utsagn har Føssjøen en naturlig høydeforskjell på opp imot 70 cm. Vi vil presisere at dette gjelder kun maks 14 dager i året rundt snøsmelting og har ingen innvirkning på terrenget rundt sjøen. Ellers i året har Føssjøen en naturlig høydeforskjell på maks ca. 20 cm.*
- 2. Oppdemning av Føssjøen vil føre til store sår i naturen da særlig i sør der terrenget er forholdsvis flatt slik at store områder vil bli berørt. I dette området hekker også en god del fugler som vil bli berørt av dette.*
- 3. Vi er overbevist om at ferdsel over Føssjøen vinters tid vil bli vanskelig med dårlig is og da særlig overflatevann. Dette fører til at vi som hytteiere og turgåere får et begrenset friluftsliv. Likeledes vil alle hytteiere som ligger øst for Føssjøen bli betydelig berørt av dette. Da de må gå lang omvei rundt Føssjøen for å benytte hyttene. Dette er ikke like enkelt da det er flere bekker som ikke er is eller snødekt.*
- 4. Ny vei fra eksisterende bomvei og ned til Føssjøen er ikke 100 meter slik det står i søknaden, med ca. 250 m i til dels bratt og vått myrterreng. Det vil bli et betydelig inngrep i naturen for å få bygget en vei som vil være beregnet for betongbil. De siste 700 meter etter bomvei er en privat vei med andelshavere. Vi vil kreve at denne veien opprustes da den i dag ikke er bygget for tyngre transport.*
- 5. Vi stiller også spørsmål om vannkvaliteten i Føssa blir som i dag da flere bruker denne som drikkevannskilde. Dette ble ikke belyst og besvart under befaringa. Utbygger må sørge for at vi får et godt nok drikkevann.*
- 6. 5 naust må flyttes eventuelt rives og bygges opp på nytt som utbygger må bekoste fullt ut.*
- 7. Summen av dette med mer vil føre til verdiforringelse av eiendommen noe vi ikke kan godta uten kompensasjon.*
- 8. Det ble opplyst fra utbygger at ved å demme opp Føssjøen ville de få en økt inntekt på ca. kr 350 000.- pr år. Vi synes Føssjøområdet har en mye høyere verdi en kr 350 000.- selv om naturopplevelse ikke kan måles i kroner og øre.*

Vi vil innstendig be dere om at dere ikke godkjenner oppdemning av Føssjøen.”

Stein Arne Steine og Roger Faanes uttaler i brev av 13.10.2008:

”Viser til tidligere oversendte uttalelse vedrørende utbyggingsplaner for Føssjøen (vedsendt).

Etter befaring 30.09.2008 er vår skepsis forsterket og ønske om at oppdemning av Føssjøen ikke må skje!

- Oppdemningen vil føre til store sår i naturen. Dette gjelder så vel selve demningen og landskapet rundt sjøen. Vi mener dette ikke er godt nok utredet.*
- Vi er skeptisk til de eventuelle mekaniske innretninger og "styrehus" på demningen.*

- *Vi er ikke overbevist om at ferdsel over sjøen vinterstid for skiløpere og snøskutere vil bli like trygg som tidligere. Flere hytteeiere er avhengige av ferdsel over sjøen også om vinteren for adkomst til sine hytter.*
- *Adkomst til demningen med nødvendige materialer og (ikke minst) betong vil kreve en ikke ubetydelig opprustning av vei over myra til eksisterende sommerparkeringsplass, og ny trase ned til demningen da eksisterende gangsti er altfor bratt til tyngre kjøretøy. NB! Dette er ikke inntegnet og redegjort for i eksisterende planer! Meldal kommune har tidligere sagt nei til kjørevei ned til Føssjøen!*
- *Vi håper naturinteresser, vern av naturperler og rekreasjonsområder vil veie tungt for å stoppe oppdemningen av Føssjøen.*
- *Videre mener vi at gevinsten ved oppdemning kontra elvekraftverk må være av stor betydning for bevaring av naturen og området.*

Dersom en oppdemning kommer til å skje, ber vi om ny befaring på vei og transportplaner som berører hytteeierne, og en vurdering av V-formet utløp fra en evt. demning uten mekaniske innretninger."

Stein Carlsen skriver i brev av 10.10.2008:

"Viser til sluttbefaring den 30.9.2008, hvor blant andre undertegnede deltok i egenskap av eiendomsbesitter/hytte-eier i omtalt område.

Inntrykket mitt etter denne befaring er utbyggernes forutinntatte holdning når det gjelder oppdemning av Føss-sjøen. De opptrådte som om denne tillatelsen allerede var gitt, spesielt representanten fra Salvesen & Thams.

Føss-sjøen er en liten innsjø, og vokser fort ved mye nedbør, og minker fort ved tørke.

Det ble tatt bilder, og det ble og noen antydninger om naturlig flommål som varierte fra 50 til 70 cm. Representanten Krogstad tror jeg nok her har rett, i og med at han ferdes mye i området, og har fulgt med i sjøens bevegelser.

NVE's rolle i denne saken er etter det jeg forstår å klargjøre den samfunnsøkonomiske konsekvens, og den konsekvens det får for naturen hvis det inngrepet der her er søkt om, gjennomføres. Det ble under befaringen spurt om konsekvens i kroner/øre dersom sjøen ble oppdemt/ikke oppdemt. Svaret fra utbyggerne var fra kr 350.000 til 500.000,- med dagens spottpris. Hvis dette er regnet på, vil det etter min mening ha svært liten innvirkning på samfunnsøkonomien, men et grovt inngrep i naturen rundt sjøen dersom opp-demming blir tatt til følge. Med utbyggernes ønske om opp-demming, vil følgende skje:

Vannkanten rundt sjøen består for det meste av myrjord. Dette vil være stabilt ved ev. oppdemming, men ved nedtapping og tørke vil kantene sprekke og rase ut, og ubotelig skade være et faktum. Dette er det utallige eksempler på der regulering av innsjøer har blitt tillatt. Flere naust/båthus må flyttes for å unngå vann-skade, sommer som vinter(isgang).

En annen ting som og ble bagatellisert av søkerne, var kvaliteten på sjøen som ferdselsåre sommer som vinter. Brune jordvoller i tørkeperioder innbyr ikke til ferdsel. På vinters tid blåser snøen av isen med jevne mellomrom, på det meste er det snakk om 20 cm snø.

Innsjøen er et yndet utfartsområde, og en ev. regulering vil skape usikker is med hensyn til skiløyper og scootertrase. Reinsflokker har og ferdselsårer over sjøen. Adkomst til hytter rundt sjøen blir forringet og vanskeliggjort, både sommer og vinter.

Flere hytteeiere i området er ikke klar over den søknad som er under behandling, og hvilke konsekvenser det får for det området som brukes til rekreasjon, i og med at flere kommer utenbygds fra, og ikke har sett annonsert utbygging i lokalavisen. Her burde hver enkelt hytteeier ha fått brev. Meldal Kommune har navn/adresse på alle disse.

Så vidt meg bekjent, har Fylkesmannen i Sør-Trøndelag gått i mot opp-demming av innsjøen, med begrunnelsen av sjøens størrelse og det omfattende naturinngrep som ev. vil skje i et område som er veldig aktivt brukt i friluftssammenheng.

Det er undertegnede og andres håp om at Fylkesmannens syn blir tatt til følge, slik at vi slipper den ulempen en opp-demming automatisk vil medføre for de brukere som allerede har nedlagt mye kapital i oppbygging av eiendommer rundt sjøen, i den hensikt at Føss-sjøen skal forbli uberørt og bli brukt til det formål som tjener alle best: slik den er i dag.

Sjøen har vært opp-demt, dette er ca. 50 år siden. Da var det ingen bebyggelse her, og heller ubetydelig bruk av området i friluftssøyemed. Dette skal etter min mening ikke tale til fordel for at det samme inngrepet kan gjøres på nytt.

Er klar over at utbyggerne sannsynlig vis driver sterk påvirkning for å få gjennom sitt forslag til regulering av Føss-sjøen. Fra andre deler av landet slik regulering er godkjent, er det eksempler på at sjøene tappes mer enn tillatt, for å oppnå ekstra gevinst når prisene er gode. Reaksjonen kan være en påtale, men verdien som utbyggerne sitter igjen med er langt større.

Dersom søkerne her mot formodning får gjennomslag for sine argumenter, og Føss-sjøen blir oppdemt, kreves det i vedtaket at hus som ev. må flyttes, skal skje på søkerens bekostning.

Håper og tror at Fylkesmannens uttalelse her blir vektlagt, slik at det ikke gjøres skade på en liten innsjø som svært mange har glede av slik den er i dag."

Søkers kommentarer til tilleggsuttalelsene

Søker har i brev av 21.11.08 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

"Kommentarer til innspill om utbygginga av Føssa.

Rundt Føssjøen ligger det i dag ganske mange hytter, så at 3 av hytte-eierne protesterer på regulering er det færre enn det vi ventet på forhånd. De protestene som er kommet er fra de 3 som var med på befaringa, og de fleste av de spørsmålene som tas opp ble besvart der. Derfor er vi overrasket over at de setter spørsmål om de samme tingene igjen. Spørsmålet er da om de er prinsipielt imot eller kan godta fakta.

Naturlig høydeforskjell i Føssjøen er i dag ca. 70 cm. Topp vannstand er i snøsmeltinga og i regnversperioder om sommeren og høsten. (Ikke bare 14 dager om våren) Grunnen til den store høydeforskjellen ligger i at Føssjøen har forholdsvis trangt utløp og derfor har ganske store variasjoner gjennom året. Spørsmål om vannkvaliteten i Føssa vil bli som før, sagt av NVE under befaringa.

Ferdsel i området.

Ferdsel over dammen vil bli bedre enn dagens både sommer og vinter. Stien som brukes om sommeren vil bli noe omlagt og oppgradert til det bedre (positivt) påvist under befaring. Når det gjelder atkomst til de forskjellige hyttene rundt Føssjøen så er det tegnet atkomsveg inn på kart (reguleringsplan) hvor de skal ferdes, og er ikke berørt av Føssjøen. Når det gjelder isforholdene vil de bli omtrent som i dag i følge NVE på befaringa. (Erfaring fra lignende prosjekt). Ferdsel øst for Føssjøen vil derfor bli som i dag. Dagens situasjon er også slik at om

våren (tildels hele vinteren) så kjøres det med snøscooter over Daltjønna og ikke over Føssjøen på grunn av at is- og snøforholdene der er bedre og mindre stigning, derfor lettere å komme fram med lass. Konklusjonen på ferdsel i området er at den ikke blir berørt av ei utbygging.

På befaringa ble det spurt hva utbygger vil gjøre med nausta som eventuelt blir berørt av ei regulering, til dette sa utbygger at de vil flytte disse på utbyggers regning. Vannkanten rundt Føssjøen består ikke av meste av myr som det hevdes av Carlsen, men tvert imot forholdsvis lite myr. Det er bare å se på kart. Reguleringa av Føssjøen tidligere var mye mer omfattende enn det er søkt om nå. Lengst i sør hvor det er mest myr er det ikke noen synlige merker etter forrige regulering.

Atkomstvegen og oppgradering.

Vegen er privat helt fra fylkesvegen ved Fikke og fram til Brandegga (2 bomvegselskap). Siste biten fra parkeringsplassen på Brandegga og fram til ny parkering er bygget av Gunnar Sundset (1 av utbyggerne) hvor han har solgt andeler til hytteiere. Denne biten er nok for dårlig over myra (ca. 200m) og må derfor rustes opp av utbyggerne om den skal brukes til frakt av mørtel. Det må videre bygges ny midlertidlig anleggsveg ned til demning. Vår mening er at dersom veikostnadene blir for store og at hytteeierne i området er sterkt i mot opprusting av eksisterende veg, så er helikopter et billig og godt alternativ.

Når det gjelder demningen med luke og det som trengs til og kjøre luka, ble det også tatt opp på befaringa. Kjøring av luke i lignende prosjekter blir gjort med strøm fra batteri med solcelle. Dette vil bli et meget lite inngrep.

De som har sendt inn høringsuttalelser mener at inntekter på 350.000-500.000 er for småpenger og regne, men dette er veldig mye og viktige penger for at en utbygging av Føssa skal bli en god investering for vi som er utbyggere.

Alle utbyggerne (untatt Salvesen og Thams) er grunneiere og rettighethavere i og rundt Føssjøen og ser ingen fare for at området skal bli noe mindre attraktivt på grunn av ei regulering. Dette gjelder både salg av hyttetomter og som rekreasjonsområde."

Tilleggsutredninger

Etter krav fra NVE har søker utført utregninger av hvor mye produksjon reguleringen av Føssjøen tilfører i forhold til et rent elvekraftverk (alternativ 2). Videre ble søker bedt om å beregne årsproduksjon ved slipp av minstevannføring lik 5-persentilene for sommer og vinter. Utregningene ble oversendt NVE i brev av 21.10.2008.

"Produksjon uten regulering med 200 % slukeevne:

Nedbørsfelt:	11,20	km ²
Spesifikk avrenning:	26,00	l/s*km ²
Brutto fallhøyde:	320,00	meter
Netto fallhøyde:	310,00	meter
% av middelvannføring:	200,00	%
Prosentandel fra varighetskurve:	72,00	%
Minstevannføring sommer, lik 5-persentil:	16,00	l/s
Minstevannføring sommer, lik 5-persentil	24,00	l/s

Middelvannføring:	291,20	l/s
P middel	735,02	kW
Midlere årsavløp:	9,18	mill.m ³ /år
Produksjon årlig (teoretisk maks):	6,44	GWh
Slukeevne turbin, maks:	0,58	m ³ /s
Installert effekt, maks (estimert):	1470,04	kW
Produksjon (uten slipp av minstevannføring):	4,64	GWh
Produksjon (inkl. slipp av minstevannføring sommer):	4,53	GWh
Produksjon (inkl. slipp av minstevannføring vinter):	4,41	GWh
Produksjon (inkl. slipp minstevannføring hele året):	4,31	GWh

Produksjon uten regulering med 150 % slukeevne:

Nedbørsfelt:	11,20	km ²
Spesifikk avrenning:	26,00	l/s*km ²
Brutto fallhøyde:	320,00	meter
Netto fallhøyde:	310,00	meter
% av middelvannføring:	150,00	%
Prosentandel fra varighetskurve:	64,00	%
Minstevannføring sommer, lik 5-persentil:	16,00	l/s
Minstevannføring sommer, lik 5-persentil	24,00	l/s
Middelvannføring:	291,20	l/s
P middel	735,02	kW
Midlere årsavløp:	9,18	mill.m ³ /år
Produksjon årlig (teoretisk maks):	6,44	GWh
Slukeevne turbin, maks:	0,58	m ³ /s
Installert effekt, maks (estimert):	1470,04	kW
Produksjon (uten slipp av minstevannføring):	4,12	GWh
Produksjon (inkl. slipp av minstevannføring sommer):	4,03	GWh
Produksjon (inkl. slipp av minstevannføring vinter):	3,92	GWh
Produksjon (inkl. slipp minstevannføring hele året):	3,83	GWh

Produksjon med regulering 1 m og 200 % slukeevne:

Nedbørsfelt:	11,20	km ²
Spesifikk avrenning:	26,00	l/s*km ²
Brutto fallhøyde:	320,00	meter
Netto fallhøyde:	310,00	meter
% av middelvannføring:	150,00	%
Prosentandel fra varighetskurve:	84,00	%
Minstevannføring sommer, lik 5-persentil:	16,00	l/s
Minstevannføring vinter, lik 5-persentil	24,00	l/s
Middelvannføring:	291,20	l/s
P middel	735,02	kW
Midlere årsavløp:	9,18	mill.m ³ /år
Produksjon årlig (teoretisk maks):	6,44	GWh
Slukeevne turbin, maks:	0,58	m ³ /s
Installert effekt, maks (estimert):	1470,04	kW
Produksjon (uten slipp av minstevannføring):	5,41	GWh
Produksjon (inkl. slipp av minstevannføring sommer):	5,11	GWh
Produksjon (inkl. slipp av minstevannføring vinter):	5,28	GWh
Produksjon (inkl. slipp minstevannføring hele året):	5,15	GWh

Produksjon med regulering 1 m og 150 % slukeevne:

Nedbørsfelt:	11,20	km ²
Spesifikk avrenning:	26,00	l/s*km ²
Brutto fallhøyde:	320,00	meter
Netto fallhøyde:	310,00	meter
% av middelvannføring:	150,00	%
Prosentandel fra varighetskurve:	77,00	%
Minstevannføring sommer, lik 5-persentil:	16,00	l/s
Minstevannføring sommer, lik 5-persentil	24,00	l/s
Middelvannføring:	291,20	l/s
P middel	735,02	kW
Midlere årsavløp:	9,18	mill.m ³ /år
Produksjon årlig (teoretisk maks):	6,44	GWh

Slukeevne turbin, maks:	0,58	m ³ /s
Installert effekt, maks (estimert):	1470,04	kW
Produksjon (uten slipp av minstevannføring):	4,96	GWh
Produksjon (inkl. slipp av minstevannføring sommer):	4,61	GWh
Produksjon (inkl. slipp av minstevannføring vinter):	4,84	GWh
Produksjon (inkl. slipp minstevannføring hele året):	4,72	GWh

Minstevannsføring er basert på beregninger av 5-persentilene for sommer og vinter.

Ny avdeling av Føssjøen slik det kom frem på befaring, utgjør et areal på 0,317 km² og med en regulering på 1 m. Dette gir et magasinivolum på 317 000m³. Dette vil gi en effektiv magasinprosent på 2,4 % når det er tatt hensyn til beliggenheten av magasinet. Beregningene er basert på kapasitetskurve fra hydrologiske beregninger fra NVE.

Beregninger er basert på en strømpris på 0,50 kr pr kWh.

Strømpris, basert på en antatt salgsverdi:	0,50	kr		
Vannføring med slukeevne:	200 %		150 %	
Fortjeneste uten regulering og slipp av minstevannsføring:	2,32	mill. kr	2,06	mill.kr
Tapt inntekt ved slipp av minstevann vinter:	110960,82	kr	98631,84	kr
Tapt inntekt ved slipp av minstevann sommer:	53386,81	kr	47454,94	kr
Tapt inntekt ved slipp av minstevann hele året	164347,62	kr	146086,78	kr
Fortjeneste med regulering 1 m	200 %		150 %	
Fortjeneste uten regulering og slipp av minstevannføring:	2,7	mill. kr	2,48	mill.kr
Tapt inntekt ved slipp av minstevann vinter:	129454,28	kr	118666,43	kr
Tapt inntekt ved slipp av minstevann sommer	62284,61	kr	57094,22	kr
Tapt inntekt ved slipp av minstevann hele året:	191738,89	kr	175760,65	kr

Beregningene viser at ved å regulere Fjossjøen får man en økonomisk gevinst på ca. kr 380 000,- basert på en strømpris på kr 0,50 ved å regulere Føssjøen 1 meter.

Ved regulering av Føssjøen og 200 % slukeevne får man ved slipp av minstevannsføring kun på sommeren, en reduksjon av fortjenesten på ca. 62 000,- i mot å slippe hele året som gir en reduksjon på 191 000,-

Ved regulering av Føssjøen og 150 % slukeevne får man ved slipp av minstevannsføring kun på sommeren, en reduksjon av fortjenesten på ca. 57 000,- i mot å slippe hele året som gir en reduksjon på 175 000,-

Beregninger av de ulike alternativene er vist i tabellen ovenfor, samt økonomiske konsekvenser for kraftverket om man ikke tar i bruk reguleringsmagasin."

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Søker er Føssa kraftverk AS, og selskapet har som formål å produsere kraft for salg på kraftmarkedet. Føssa Kraftverk er representert ved Per Kirkaune som styreleder. Aksjepostene i selskapet er fordelt som følger:

Ola Grut 45 %

Chr. Salvesen & Chr. Thams Communications Aktieselskab, 34 %

Jon Erik Grut 7 %

Kjell Eithun 7 %

Gunnar Sundseth 7 %

Føssa kraftverk AS har inngått avtale om leie av fallrettigheter fra samtlige grunneiere på elvestrekningen som berøres av utbyggingen.

Om søknaden

Føssa kraftverk AS søker etter vannressursloven § 8 om tillatelse til å bygge Føssa kraftverk med tilhørende anlegg, og om å regulere Føssjøen på kote 553, mellom LRV på kote 552,5 og HRV på kote 553,5. Det søkes primært om å drive kraftverket uten slipp av minstevannføring, sekundært om drift med slipp av minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring sommerhalvåret. Kraftverket er planlagt med installert effekt på 1,5 MW. Prosjektet er av søker estimert til å få en årlig middelproduksjon på ca. 5,4 GWh ved regulering av Føssjøen og ca. 4,6 GWh for alternativ uten regulering. Videre søkes det om tillatelse etter energiloven til å bygge og drifte Føssa kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kabler.

Beskrivelse av området

Føssjøen og elva Føssa ligger i Meldal kommune i Sør-Trøndelag. Føssa har sitt utspring i Føssjøen på kote 553, og kraftverket vil utnytte fallet mellom kote 490 og kote 170. Nedbørfeltet er på ca. 11,2 km² og består av snaufjell i øvre deler og ellers av myrområder og skog. De største flommene forekommer som oftest i forbindelse med snøsmelting om våren eller som følge av mye nedbør om høsten/vinteren. Lavvannføringer forekommer vanligvis på senvinteren og på ettersommeren.

Føssjøen har et areal på 0,38 km² og vil ved omsøkt regulering få et reguleringsvolum på 0,38 mill. m³. Furuskog dominerer i området rundt Føssjøen.

Inntaksområdet er planlagt på kote 490 i en naturlig innsnevring av elva, ca. 1,5 km nedenfor Føssjøen. Elvestrekningen fra inntak til kraftverk er preget av fosser og stryk. Elva er lakseførende opp til fossefall ved gården Foss hvor kraftverket er planlagt.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Den planlagte kraftstasjonsplasseringen ligger i et område som er kulturpåvirket og omgis av flere gårdseiendommer. I de nedre delene av Føssa finnes det synlige rester av damanlegg, vannhjul og en kraftverksbygning som var i drift fra 1929-1954. Fallstrekningen bærer generelt preg av år med jordbruk og skogbruk. Det er bygget traktorvei på sørsiden av elva hvor det er planlagt rørgate. Traktorveien ender ca. 100 m før den planlagte inntaksdammen. Langs deler av denne veien går det også kraftlinjer. Videre krysses elva av kraftlinjer 500 m ovenfor planlagt inntaksdam. Føssjøen har tidligere vært benyttet som vannreservoar og har en steindemning fra år 1923. Naturlig høydeforskjell i vannet kan i følge søker være opp mot 70 cm i differanse. Det ligger et tjuetalls hytter ved Føssjøen og også noen naust. Det går en bilvei mot Føssjøen fra nord, denne ender ved en opparbeidet parkeringsplass ca. 100 m før vannet.

Teknisk plan

Reguleringer

Søker ønsker å benytte Føssjøen som reguleringsmagasin. Det søkes om å regulere vannet mellom HRV på kote 553,5 og LRV på kote 552,5. Normal vannstand er 553 moh. Dette vil gi et reguleringsvolum på 0,38 mill. m³ vann og en magasinprosent på ca. 4. Den eksisterende steindammen vil benyttes ved tapping og utbedres med overløp og kontrollert tappemulighet. Søker planlegger å opprettholde en minstevannføring på 17 l/s mellom Føssjøen og inntaket på kote 490.

Inntak

Inntaket er planlagt på ca. kote 490. Plasseringen er valgt i en naturlig innsnevring av elveløpet. Dammen vil være konstruert i betong og forankret i fjell på begge sider av elva. Høyden på dammen vil bli ca. 3 m og bredden vil bli ca. 8 m.

Rørgate

Søker planlegger å benytte PE-rør med overgang til duktilt stålrør i de nedre fallmeterne i henhold til rørenes trykklasser. Røret skal graves ned og vil gå parallelt med elva. Det vil bli nødvendig med sprengning i rørgatetraseen ca. 30 m nedenfor inntaksdammen for å sikre fall.

Total lengde på rørgate blir ca. 2100 m, og røret vil ha en diameter på 630 mm.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt plassert på østsiden av Føssa på kote 170. Vann skal ledes tilbake til elva rett ved kraftstasjonen. Bygget vil bli i betong og tre. Maksimalt arealbehov er anslått til ca. 400 m². Bygget vil inneholde en fem-strålers vertikal peltonturbin, med synkrongenerator med ytelse 1,25 MVA og merkespenning 0,69 V. Turbinen vil ha maks effekt på 1510 kW. Turbinens maksimale slukeevne vil være 600 l/s som tilsvarer over 200 % av middelvannføringen på 291 l/s. Minste slukeevne vil være 20 l/s. Bygget vil ha et eget rom for høyspenttrafo (0,69 kV/22 kV).

Elektriske anlegg

Tilknyttingspunkt er ca. 300 m fra kraftstasjonen. Fra stasjonen og frem til eksisterende høyspentnett er det planlagt jordkabel.

Det vil bli plassert en stasjonstrafo på kraftverket som vil forsyne stasjon og bebyggelse i nærområdet, deriblant grunneierne Kjell Eithun og Ola Grut.

Veier

Eksisterende bilvei fra bygda vil benyttes under bygging av rørgate og inntaksdam. Eksisterende vei mot Føssjøen må forlenges med ca. 100 m. Det planlegges kun kjøring på denne under anleggsperioden. Eksisterende vei opp mot inntaksdam, må forlenges med 100 m. Denne veien eies og drives av tiltakshaver Ola Grut. Til kraftstasjonen vil det bli bygget ny vei på ca. 70 m. Noe sprengning av fjell vil her bli nødvendig, og massene fra dette vil benyttes til underlag på ny vei og til planering av kraftstasjonstomten.

Massetak og deponi

Det vil ikke bli behov for større deponier for utsprengt masse. Massen vil benyttes under anlegging av ny vei, kraftstasjonstomt og tildekking av rør. Meldal kommune uttrykker interesse for overtakelse av eventuelle overskuddsmasser.

Hydrologiske virkninger

Føssa kraftverk vil utnytte et nedbørfelt på ca. 11,2 km². Feltet er et innlandsfelt med dominerende vårflo og lavvannføring senvinters og på ettersommeren. Store flommer forekommer også om høsten/vinteren ved store nedbørmengder. Nedbørfeltet har en effektiv sjøprosent på 2,7 %. Feltet er lite og har et lavt høydeintervall, og nedbør forventes å gi rask avrenning. Dette vil kunne medføre uregelmessig kraftverkskjøring i store deler av året, men en regulering av Føssjøen vil dempe svingningene noe.

Det eksisterer ingen måling av vannføringen i Føssa og vannføringen er derfor estimert og basert på sammenligninger med andre målestasjoner. Estimert årlig middelavløp ved inntaket er 291 l/s og alminnelig lavvannsføring er estimert til 17 l/s. 5-persentil for sommervannføring er 16 l/s og 5-persentil for vintervannføring er 24 l/s. Det søkes primært om drift uten slipp av minstevannføring, subsidiært med slipp av minstevannføring lik alminnelig lavvannsføring sommerstid. Middeltilsig fra restfeltet nedstrøms inntaksdammen er estimert til 40 l/s ved kraftverket.

Fra det planlagte reguleringsmagasinet Føssjøen på kote 553 er det 1,5 km ned til inntaksmagasinet på kote 490. Det foreslås her slipp av en minstevannføring på 17 l/s hele året.

Produksjon og kostnader

Ved regulering av Føssjøen etter omsøkte planer er det estimert en årsproduksjon på 5,41 GWh. For alternativet uten regulering er årsproduksjonen estimert til 4,64 GWh. Dette gir en kostnadsfaktor på henholdsvis 2,25 kr/KWh og 2,50 kr/KWh. Disse estimatene er beregnet uten slipp av minstevannføring.

Ved slipp av minstevannføring lik 5-persentiler for sommer og vinter (16 l/s og 24 l/s) vil årsproduksjonen henholdsvis med og uten regulering være 5,15 GWh og 4,31 GWh. Slipp av minstevannføring lik 5-persentilene reduserer årlig produksjonen med ca. 0,26 GWh ved regulering av Føssjøen, og ca. 0,33 GWh uten regulering.

NVE har vurdert kostnadsoverslaget og produksjonsberegningene som ligger til grunn i søknaden. Det ble ikke funnet vesentlige avvik fra søkers beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

I forbindelse med reguleringsdammen ved Føssjøen vil en kum med overbygg beslaglegge et areal på ca. 3 m². Videre vil en regulering av vannstand med + 0,5 m over naturlig vannstand medføre endret arealbruk. Ved inntaksdam antas det at damkonstruksjonen vil bruke maksimum 15 m². Arealbruk i forbindelse med kraftstasjonstomta er beregnet til ikke å overskride 400 m². I tillegg vil eksisterende vei forlenges med 100 m for å nå frem til reguleringsmagasinet ved Føssjøen. Til inntaksmagasinet må veien forlenges med 100 m fra eksisterende vei. Rørgaten som vil bli totalt 2100 m skal graves ned og arealbeslag vil her være midlertidig.

Alle grunneierne rundt Føssjøen er med i driftsselskapet, med unntak av Alfild Storås som vil motta en årlig avtalt kompensasjon for ulemper ved oppdemming av eiendommen. Det er to grunneiere på fallstrekningen, Ola Grut og Åshild Foss. Føssa kraftverk AS har inngått avtale om leie av fallrettighetene med disse.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Området ligger i et "landbruks-, natur- og friluftsområde" (LNF område). Søker vil søke om fritak fra bestemmelsene dette innebærer.

Samlet plan (SP)

Anlegget er ikke behandlet i Samlet Plan.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget er ikke vernet.

Inngrepsfrie områder

Inngrepsfrie områder (INON) vil ikke bli berørt av tiltaket.

Nasjonale laksevassdrag

Føssa er en sideelv til Orkla som er et nasjonalt laksevassdrag. For slike vassdrag er det strenge regler for hva som kan tillates av vassdragsinngrep, jf. St.prp. nr. 32 (2006-2007), "*Om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og laksefforder*".

Saksbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kap. 3 i vannressursloven og gjelder tillatelse etter § 8. NVE har ved kgl.res. av 10. desember 2004 fått delegert myndighet til å gi konsesjon for kraftutbygging med installert effekt inntil 10 MW. Konsesjon kan bare gis hvis fordelene med tiltaket overstiger skadene for allmenne og private interesser som blir berørt i vassdraget eller nedbørfeltet, jf. § 25.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden har vært kunngjort og sendt på høring til kommunen, fylkesmannen, fylkeskommunen og berørte statlige forvaltningsorganer og interesseorganisasjoner. NVE befarte området den 30.09.2008 sammen med søker, konsulent, Meldal kommune, fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylkeskommune. Høringsuttalelsene har vært forelagt søker for kommentarer. Nedenfor følger en kort oppsummering av hovedpunktene i uttalelsene:

Meldal kommune er positive til den foreslåtte kraftutbyggingen, men bemerker at Føssjøen ligger i et viktig landskaps- og friluftsområde som krever hensyn under både byggefase og drift av anlegget. De foreslår at det settes en nedre grense for LRV i sommerhalvåret som ikke er lavere enn nåværende naturlige vannstand.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag konkluderer med at det ikke foreligger betydelige eller vesentlige allmenne interesser som skulle tilsi at utbyggingen av Føssa kraftverk ikke kan gjennomføres. Fylkesmannen mener at alternativet uten regulering av Føssjøen fremstår som en bedre miljøløsning.

Fylkesmannen påpeker at for å unngå negative effekter på den lakseførende strekningen nedstrøms kraftverket, må det arrangeres muligheter for forbislipping av vann ved driftsstans.

Sør-Trøndelag fylkeskommune bemerker at det planlagte tiltaket, særlig reguleringen, er noe konfliktfylt i forhold til friluftsliv, hyttebebyggelse og landskapshensyn. Ved en utbygging må de visuelle konsekvensene reduseres mest mulig.

Sametinget uttaler at det er liten sannsynlighet for at tiltaket kommer i konflikt med automatisk fredete samiske kulturminner og har derfor ingen spesielle merknader til søknaden.

Statens vegvesen har ingen merknader til regulering og bygging av Føssa kraftverk.

Reindriftsforvaltningen i Sør-Trøndelag/Hedmark bemerker at det er flyttlei for rein over isen. De mener at det må gjøres en nærmere utredning av konsekvensene for bruk av flyttleia før det gis tillatelse til den omsøkte reguleringen.

Trollheimen reinbeitedistrikt er negativ til en regulering av Føssjøen. De frykter at reguleringen vil medføre usikker is, farlige iskanter og sprekker som vil vanskeliggjøre flytting av rein over isen. Trollheimen reinbeitedistrikt mener at alternativ 2 i liten grad vil påføre reindrifta ulemper og at dette er det beste alternativet for reindriften.

Steinar Krogstad og Nina Lian er negative til en regulering av Føssjøen. De mener at en regulering vil medføre store sår i naturen. De mener videre at ferdsel vinterstid vil bli vanskeligere, at ny anleggsvei frem til reguleringsdam vil medføre et betydelig inngrep og at en regulering kan redusere drikkevannskvaliteten i Føssjøen.

Stein Arne Steine og Roger Faanes er negative til planene om regulering av Føssjøen. De er bekymret for planene om å bygge vei helt ned til Føssjøen, da dette vil bli et betydelig inngrep i naturen på stedet. De mener at en regulering vil medføre store sår i naturen. De ønsker at et ev. damhus skal være minst mulig skjemmende og ikke være dominerende i terrenget. Videre mener de at ferdsel over isen vil bli mer usikker, og at det bør etableres en mindre bro over Føssa for bruk vinter og vår. De er også bekymret for at eksisterende vei frem til parkeringsplass kan bli ødelagt av tyngre kjøretøy.

Gisle Meyer er bekymret for effektene av regulering av Føssjøen i forhold til fiske, visuelle sår i landskapet og sikkerheten for at grensene for HRV og LRV ikke overskrides. Han er positiv til bygging av vei helt frem til vannet, men ønsker at kraftverket skal ta over driftsansvaret for den eksisterende veien. Han bemerker at dersom det er aktuelt å legge strøm frem til demningen, vil dette kunne være interessant for hytteeierne.

Stein Carlsen er negativ til en regulering av Føssjøen. Han mener at en regulering vil gi visuelle sår i et relativt uberørt område som er aktivt brukt i friluftssammenheng. Videre mener han at en regulering vil vanskeliggjøre ferdsel vinterstid. Stein Carlsen har et båtnaust som han frykter må rives dersom Føssjøen skal reguleres 0,5 m opp i forhold til normalen. Denne kostnaden mener han at utbygger må bekoste samtidig som at flytting av naust må avklares med grunneier.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulempes

Nedenfor er det gitt en oversikt over hva NVE mener er de viktigste fordelene og ulempene ved tiltaket:

Fordeler

- En utbygging vil gi ny fornybar energi.
- Tiltaket vil bidra til å styrke næringsgrunnlaget for tiltakshavere og kan bidra til å opprettholde lokal verdiskaping.
- Tiltaket vil bidra med skatteinntekter til kommunen.

Ulemper

- Tiltaket vil medføre sterkt redusert vannføring på den berørte elvestrekningen mellom inntak og kraftverk. Dette vil virke negativt inn på det helhetlige landskapsbildet som elva bidrar til.
- Regulering av Føssjøen kan medføre problemer for reindrift og ferdsel over is vinterstid. Videre vil en regulering kunne gi visuelle sår i landskapet og være negativt for hytteiere og friluftsliv i området.
- Tiltaket vil kunne medføre negative konsekvenser for det biologisk mangfoldet i og langs elva.
- Under oppfylling av Føssjøen blir anadrom strekning i et nasjonalt laksevassdrag berørt.

NVEs vurdering

Det er søkt om kraftverk i Føssa med inntak på kote 490 og kraftverk på kote 170. Det foreligger to alternativ. Alternativ 1 går ut på å regulere Føssjøen med $\pm 0,5$ m i forhold til normal vannstand på kote 553, mens alternativ 2 er et rent elvekraftverk uten regulering. Det har blitt inngått avtale om leie av fallrettigheter fra samtlige grunneiere på fallstrekningen. Alle grunneierne rundt Føssjøen er med i driftsselskapet, unntatt en som har inngått avtale om årlig kompensasjon.

Ingen av høringspartene går direkte mot konsesjon, men det har kommet frem flere merknader til reguleringen og ulemper dette medfører for friluftsliv, hytteiere, reindrift og landskap. Fylkesmannen (FM) bemerker at driftsstans i kraftverket vil ha negative effekter på anadrom strekning nedstrøms kraftverket. Føssa er del av det nasjonale laksevassdraget Orkla. Videre ønsker FM slipp av tilstrekkelig minstevannføring i Føssa for å opprettholde det biologiske mangfoldet.

Hydrologi

Føssa kraftverk vil utnytte et nedbørfelt på $11,2 \text{ km}^2$ og har en beregnet middelvannføring på ca. 291 l/s. Den alminnelige lavvannføringen er beregnet til 17 l/s.

Utbyggingen vil gi endret vannføringsregime mellom reguleringsdam og inntaksdam, og i oppfyllingsperioder av Føssjøen vil det bare være minstevannføring på foreslåtte 17 l/s og noe tilsig fra restfelt som utgjør vannføringen. Videre vil elvestrekningen mellom inntak og kraftverk få sterkt redusert vannføring. Det er omsøkt en slukeevne som tilsvarer over 200 % av middelvannføringen, og det vil bli færre og mindre flommer. Det søkes primært om drift uten slipp av minstevannføring. I et middelår vil vannføringen være høyere enn maksimal slukeevne i 51 dager. Etter de omsøkte planene

vil dermed vannføringen i Føssa mellom inntak og kraftstasjon bare bestå av bidrag fra restfeltet i store deler av året. Under fylling av Føssjøen vil vannføringen på strekning nedstrøms kraftverket også bli kraftig redusert. Vannføringen vil her i disse periodene bare bestå av bidrag fra restfelt på 2 km² og slipp av ev. minstevannføring.

Friluftsliv, landskap og brukerinteresser

Flere av høringspartene vurderer reguleringen av Føssjøen til å være konfliktfylt med tanke på innvirkninger på friluftsliv og landskap. Sør-Trøndelag fylkeskommune bemerker at Føssjøen og området rundt er registrert i FRIDA som et viktig landskaps- og friluftsområde. Videre finnes det flere hytter og naust i tilknytning til Føssjøen. En regulering av Føssjøen vil medføre inngrep i form av oppgradering av reguleringsdam, ny anleggsvei, damhus og en reguleringssone på 1 m. Videre påpeker flere av høringspartene at Føssjøen er et mye brukt skiutfartsområde og at skiløypa krysser Føssjøen. En regulering av vannet vil ifølge flere av høringspartene medføre problemer med å krysse Føssjøen vinterstid som følge av mer utrygg is og dannelse av iskanter og sprekker.

Enkelte av naustene rundt vannet vil også kunne bli negativt berørt ved en regulering på 0,5 m over naturlig vannstand, og må muligens rives/flyttes.

For å redusere de visuelt skjemmende effektene av en regulering har det blitt foreslått av Meldal kommune og fylkesmannen at det ikke bør reguleres lavere enn normal vannstand i sommerhalvåret.

Eksisterende vei ender i opparbeidet parkeringsplass 100 m fra planlagt reguleringsdam ved Føssjøen. Søker ønsker å forlenge denne i forbindelse med byggingen av dam og damhus. Søker sier at denne veien kan tilbakeføres eller at det kan benyttes helikopter i stedet, dersom det er ønske om det. Meldal kommune forutsetter i sin høringsuttalelse at veien kun benyttes til helt nødvendig varetransport. Videre er høringsuttalelsene fra to hytteiere negative til veiutbyggingen, mens en av hytteierne ser positivt på denne.

Det er i høringsuttalelser fremkommet ønsker om at et ev. damhus skal være minst mulig skjemmende både visuelt og med tanke på støyplager.

Det er lite ferdsel og få friluftsinnteresser langs elva Føssa, og det fremkom ingen merknader i forhold til landskap, bruker- og friluftsinnteresser i dette området under høringsrunden. Ifølge FM er fiskeinteressene i Føssa og Føssjøen begrenset, og det er heller ikke organisert fiskekortsalg for dette området. Etter vår vurdering synes ikke allmenne interesser knyttet til disse temaene å bli særlig berørt ved bygging av Føssa kraftverk. Slipp av noe minstevannføring vil etter vårt syn i tilstrekkelig grad ivareta disse interessene. Det er imidlertid en del merknader til selve reguleringen av Føssjøen. NVE er enige i at ny anleggsvei og dannelse av en reguleringssone vil være negativt for friluftsliv, hytteinteresser og landskap rundt Føssjøen. NVE mener at de negative effektene til en viss grad kan bøtes på. For eksempel ved å ikke regulere Føssjøen lavere enn normal vannstand i sommerhalvåret og ved å benytte helikoptertransport i stedet for å bygge ny anleggsvei. Produksjonsgevinsten ved regulering er oppgitt til 0,8 GWh/år. Dette vil reduseres ved en begrensning i reguleringshøyde om sommeren, uten at dette er tallfestet. Etablering av inngrep knyttet til reguleringsanlegget vil etter vårt syn være mulig å få til på en miljømessig akseptabel måte, ved god detaljplanlegging. Dette vil kunne ivaretas av NVE ved ev. godkjenning av detaljplanene.

Reindrift

Reindriften benytter innsjøen som flyttlei for rein vinterstid mellom sekundær- og primærområde. Reindriftsforvaltningen i Sør-Trøndelag/Hedmark og Trollheimen reinbeitedistrikt frykter at en regulering av Føssjøen vil medføre problemer med usikker is, iskanter og sprekker. Trollheimen

reinbeitedistrikt mener at dette vil skape problemer for både naturlig trekk og driving av reinflokker og at dette kan umuliggjøre denne ferdselen. Trollheimen reinbeitedistrikt ønsker derfor at alternativ 2 blir valgt, da dette alternativet i liten grad vil påføre reindriften ulemper.

Søker mener at den omsøkte reguleringen bare medfører mer utrygg is nær reguleringsdammen og at tiltaket ikke vil gi vesentlige ulemper for reindriften.

NVE er enig i at reguleringen av Føssjøen tidvis kan medføre noen ulemper for reindriften i form av mer usikker is og problemer med iskanter og sprekker, og perioden med sikker is kan bli mer kortvarig enn i dag. Etter vårt syn kan en regulering som omsøkt gi noe ulemper for reindriftnæringen. Endrede isforhold vil også være uheldig for andre brukere av vatnet vinterstid.

Biologisk mangfold

Det ble ikke registrert noen verdifulle naturtyper eller rødlistearter som er avhengige av dagens vannføring eller som blir påvirket av reguleringen under undersøkelsen av biologisk mangfold. Det ble observert en hønehauk, som har status som sårbar i den nasjonale rødlisten, men miljørapporten konkluderer med at utbyggingen ikke vil berøre hønehauk negativt. Utover dette ble det ikke registrert noen rødlistearter i området. Det ble registrert en fossekall og det antas at den hekker i vassdraget. Det skrives i miljørapporten at fuktighetskrevende moser og lav tilknyttet elva kan bli negativt påvirket ved en utbygging av Føssa kraftverk, men at kun vanlige arter ble registrert. Miljørapporten konkluderer med at tiltaket samlet vil få små negative virkninger på det biologiske mangfoldet.

FM mener at observasjonen av hønehauk bør følges opp med tanke på å unngå omfattende anleggsarbeid i hekketiden. Utover dette samsvarer FM's meninger med miljørapporten. FM mener at det ikke foreligger betydelige miljøinteresser som skulle tilsi at utbyggingen av Føssa kraftverk ikke kan gjennomføres.

NVE mener at slipp av minstevannføring hele året vil bidra til at vanntilknyttede organismer kan opprettholde sitt livsgrunnlag i og langs Føssa. Forstyrrelser under hekketiden kan medføre at hønehauken forlater reiret. NVE mener derfor at anleggsarbeid i forbindelse med reguleringsdam, rørgate og inntaksdam bør legges utenom hønehaukens hekketid dersom det gis tillatelse til byggingen av kraftverket.

Fisk

Fiskebestanden i vassdraget oppstrøms for kraftverksplasseringen består ifølge miljørapporten og FM av småvokst ørret. FM mener at fiskebestanden i Føssjøen trolig ikke vil påvirkes i vesentlig grad av en regulering. FM anser området til å ha svært begrensede fiskeinteresser.

Anadrom strekning møter en naturlig barriere ved den planlagte kraftstasjonsplasseringen. Det ble utført elektrofiske fra Orkla og opp til dette hinderet, og det ble funnet en middels bestand av ungfisk av laks og ørret. FM påpeker at vassdraget er en del av et nasjonalt laksevassdrag og derfor krever særskilt oppmerksomhet. FM mener at driftsstans av anlegget vil kunne medføre at fisk på denne strekningen strander, og for å forhindre dette ønsker FM at det monteres en omløpsventil i kraftverket.

NVE anser ikke fiskeinteressene i Føssa oppstrøms kraftverket for å være vesentlig ved denne utbyggingen. Slipp av noe minstevannføring både fra Føssjøen og forbi inntaksdammen vil etter vårt syn i tilstrekkelig grad kunne ivareta interessene ned til kraftverket.

NVE er enige med FM om at driftsstans kan få negative effekter for anadrom strekning nedstrøms kraftverket. Jf. St.prp. nr. 32 (2006-2007) skal nye inngrep ikke gjennomføres dersom det "fører til

endring av naturlig vannføring, vanntemperatur, vannkvalitet eller vandringsforhold på lakseførende strekning som er av nevneverdig negativ betydning for laksen". NVE mener derfor at den anadrome strekningen som er del av et nasjonalt laksevassdrag, bør sikres ved at det monteres omløpsventil i kraftverket. Videre vil vannføringen på anadrom strekning nedstrøms kraftverket bli sterkt redusert i perioden med fylling av Føssjøen. Dette vil påvirke laksebestanden negativt. NVE mener at en regulering av Føssjøen er i konflikt med beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag.

Støy

Kraftverket vil bli liggende nær bebyggelse og kan medføre ulemper for nærmiljøet i form av støy. Ingen av høringspartene har kommentert mulighetene for støyforurensning. NVE mener allikevel at det må legges vekt på støydempende tiltak i kraftstasjonen dersom det blir gitt tillatelse.

Oppsummering

NVE legger vekt på at tiltaket vil gi noe økt kraftproduksjon og bidra til lokal næringsutvikling og verdiskapning. NVE vurderer samlet sett at en utbygging av Føssa kraftverk har få miljømessige konsekvenser dersom det pålegges vilkår om noe minstevannføring og krav om omløpsventil. Regulering av Føssjøen vil derimot etter vårt syn ha negative konsekvenser for flere allmenne interesser, herunder ikke minst at vannføring på anadrom strekning nedstrøms kraftverket vil bli sterkt redusert i perioder med fylling av Føssjøen. Dette vil etter vårt syn være i konflikt med beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag. Samtidig vil nytteverdien av reguleringen utgjøre en svært begrenset ekstra årlig produksjon på ca. 0,8 GWh. Krav om høyere sommervannstand av hensyn til ulike interesser vil redusere produksjonsgevinsten av reguleringen ytterligere. Ved valg av alternativ 2, minstevannføring hele året og montering av omløpsventil, mener NVE at virkningene for biologisk mangfold, reindrift, landskap, friluftsinnteresser og øvrige allmenne interesser vil være akseptable.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelser mener NVE at fordelene og nytten med bygging av Føssa kraftverk overstiger skaden for allmenne interesser som blir berørt slik at kravet i vannressursloven § 25 er tilfredsstillt. NVE gir derfor Føssa kraftverk AS tillatelse etter § 8 i vannressursloven til å bygge Føssa kraftverk. Regulering av Føssjøen vil ha negative konsekvenser for flere allmenne interesser og vil etter vårt syn være i konflikt med beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag. På bakgrunn av dette gis det ikke tillatelse til regulering av Føssjøen.

Tillatelsen til bygging av Føssa kraftverk gis på nærmere fastsatte vilkår. Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Vurdering av søknaden etter energiloven

Det er fremlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg og en ca. 300 m lang jordkabel med spenning på 24 kV frem til eksisterende linjenett fra kraftstasjonen. Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av prosjektet og er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Det har blitt inngått skriftlig avtale med Trønder Energi om drifting av høyspentanlegg. NVE finner det ikke nødvendig med egen anleggskonsesjon etter energiloven da nødvendig høyspentanlegg kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1. vannslipp

Minstevannføring

Søker har beregnet vannføringsverdier ut fra den hydrologiske målestasjonen Hokfossen.

Det er oppgitt en middelvannføring på 291 l/s. Alminnelig lavvannføring er beregnet til 17 l/s. 5-persentiler for sommer- og vintervannføring er oppgitt til henholdsvis 16 l/s og 24 l/s.

Føssa kraftverk AS søker primært om drift uten slipp av minstevannføring. Sekundært søkes det om slipp av minstevannføring lik alminnelig lavvannføring på 17 l/s i sommerhalvåret.

FM anbefaler at det slippes en minstevannføring på minimum 17 l/s hele året.

En redusert vannføring vil gi en permanent, negativ endring for vassdragstilknyttet naturmiljø. Av vanntilknyttede arter er det bl.a. registrert fossefall i vassdraget som vil kunne bli påvirket av en redusert vannføring. Videre vil sannsynligvis ørret, bunndyr og kryptogamer også bli påvirket av en redusert vannføring.

NVE mener at det må slippes vann forbi inntaket til kraftverket hele året for å redusere negative virkninger av utbyggingen på det biologiske mangfoldet og av landskapsmessige hensyn. Vannføringen i elva vil i store deler av året være avhengig av minstevannføring for ikke å fremstå som tørrlagt. En del av insektene som fossefall har som næringsgrunnlag vil også være avhengig av en helårig vannføring for å gjennomføre sin livssyklus.

For å ivareta miljøet og elva som landskapselement skal det slippes en minstevannføring på 20 l/s hele året. Dersom tilsiget er mindre enn dette skal hele tilsiget slippes forbi inntaket og kraftverket skal ikke være i drift. I forhold til primæralternativet som var ingen minstevannføring gir dette en reduksjon i årlig produksjon på ca. 0,3 GWh.

Kraftverket skal kjøres jevnt etter tilsig. Alle endringer skal skje gradvis og typisk start/stopp- kjøring skal ikke forekomme. Det skal av hensyn til anadrom strekning som er del av et nasjonalt laksevassdrag monteres omløpsventil i kraftverket. Omløpsventilen skal ha kapasitet tilsvarende minimum 50 % av turbinens maksimale slukeevne.

Post 4. Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Trondheim og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Detaljer ved tiltaket, som veier, landskapsmessige forhold, etc. vil ligge under denne post.

NVE stiller krav om nedgraving av rørgata på hele strekningen, dersom ikke miljømessige forhold tilsier noe annet. Rørgaten skal i størst mulig grad legges inntil eksisterende traktorvei. Eventuelle terrengskader som følge av anleggsarbeidet må utbedres så langt som praktisk mulig.

Ca. 10 m ovenfor inntaksdam er landskapet relativt flatt og elva har lite fall. For å unngå at et større areal oversvømmes, må ikke vannstanden i inntaksdammen være høyere enn nødvendig. Eksakt høyde på inntaksdam fastsettes under detaljplangodkjenning.

Tidspunktet for anlegging av inntaksdam og rørgate skal av hensyn til hønsehauk som har status som sårbar i den nasjonale rødlisten, legges utenom hekkeperioden som strekker seg fra 1. april til 30. juni.

Kraftverket vil bli liggende i nærheten av bebyggelse og det må derfor legges vekt på støydempende tiltak i kraftstasjonen.

Post 5. Naturforvaltning

Standardvilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6. Automatisk fredete kulturminner

NVE viser til den generelle aktsomhetsplikten som utbygger har i forhold til automatisk fredete kulturminner. Utbygger plikter å varsle fylkeskommunen og sametinget ved eventuelle funn.

Post 8. Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjøre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg nødvendig på et senere tidspunkt.

Andre merknader

Forholdet til plan- og bygningsloven

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket settes i gang.

Forholdet til forurensningsloven

NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven. Det må derfor søkes særskilt til fylkesmannen i Sør-Trøndelag om nødvendige tillatelser etter lovverket.

Saksbehandling

Gisle Meyer som er hytteeier ved Føssjøen er misfornøyd med deler av saksbehandlingen. NVE påpeker at saksbehandlingen har foregått etter gjeldende lover. Søknaden ble kunngjort i lokalpressen jf. plan- og bygningsloven § 27-1 nr. 2 og vannressursloven § 24.